

METODOLOŠKO POJASNILO

Anja Šulin Košar, Žiga Jevnikar

SKUPNI INDEKS OBSEGA PROIZVODNJE (PROIZ-SK/M)

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Skupni indeks obsega proizvodnje, Slovenija, mesečno (Prva objava)

Avgust 2023

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	4
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	8
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	9
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	9

1 NAMEN

Namen objave podatkov o skupnem indeksu obsega proizvodnje je prikaz mesečnega gibanja obsega tržnih dejavnosti. Gre za mesečni sintezni indeks, s katerim spremljamo gibanje indeksa industrijske proizvodnje, indeksa vrednosti opravljenih gradbenih del, indeksa obsega v trgovini ter storitvenih dejavnostih. Skupni indeks obsega proizvodnje predstavlja približek gibanja BDP na mesečni ravni.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki \(Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01\)](#)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enote, ki jih opisujejo objavljeni podatki, je obseg proizvodnje v dejavnostih rudarstvo (B); predelovalne dejavnosti (C); oskrba z električno energijo, plinom in paro (D) (skupina 35.3 Oskrba s paro in vročo vodo ni zajeta); gradbeništvo (F); trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil (G); promet in skladiščenje (H); gostinstvo (I); informacijske in komunikacijske dejavnosti (J); poslovanje z nepremičninami (L); strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M); druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N).

Na vseh naštetih področjih podatke preučujemo na podlagi Standardne klasifikacije dejavnosti (SKD 2008). Podatki za področje storitev in trgovine se nanašajo na celo podjetje, tudi na tisto morebitno stransko dejavnost, ki se ne nanaša na omenjene dejavnosti.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

Opazovane enote so podjetja in enote v sestavi, ki opravljajo eno ali več dejavnosti iz naslednjih področij dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti 2008 (SKD 2008): rudarstvo (B); predelovalne dejavnosti (C); oskrba z električno energijo, plinom in paro (D) (skupina 35.3 Oskrba s paro in vročo vodo ni zajeta); gradbeništvo (F); trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil (G); promet in skladiščenje (H); gostinstvo (I); informacijske in komunikacijske dejavnosti (J); poslovanje z nepremičninami (L); strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M); druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N). Glavna dejavnost, ki jo podjetja opravljajo, je statistična dejavnost, ki je kot glavna določena v Statističnem poslovnem registru za statistični namen in se v posameznih primerih razlikuje od registrirane dejavnosti, določene v Poslovnem registru Slovenije, ki ga vodi AJPES. Statistična dejavnost se določa pri pomembnejših enotah, in sicer tistih, pri katerih je iz obstoječih statističnih

podatkov razvidno, da bi bila njihova razvrstitev po teh podatkih drugačna od razvrstitve te enote glede na registrirano dejavnost.

Na vseh omenjenih področjih so enote v raziskovanja izbrane z zajemom s pragom. V štiri raziskovanja, iz katerih črpamo podatke za izračun skupnega indeksa obsega proizvodnje, je vključenih približno 21.100 opazovanih enot.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo mesečno.

Podatke zbiramo s spletnimi vprašalniki v okviru raziskovanj Prihodek od prodaje in vrednosti zalog v industriji (IND-PN/M), Gradbena dejavnost (GRAD/M), Poslovne in druge storitvene dejavnosti (STOR/M), Trgovina na drobno, trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil (TRG/M) ter Trgovina na debelo (TRG-D/M).

Del podatkov o prihodku v okviru statističnih raziskovanj STOR/M, TRG/M in TRG-D/M pridobimo iz administrativnega vira Finančne uprave Republike Slovenije (FURS) o obračunu davka na dodano vrednost (obrazec DDV-O). Ti podatki so Statističnemu uradu na voljo približno 45 dni po izteku referenčnega obdobja.

6 DEFINICIJE

Skupni indeks obsega proizvodnje je mesečni sintezni indeks, s katerim spremljamo gibanje obsega tržnih dejavnosti. Gre za gibanje indeksa industrijske proizvodnje, indeksa vrednosti opravljenih del v gradbeništvu ter indeksa obsega v storitvenih dejavnostih in trgovini.

Indeks industrijske proizvodnje (IIP) izkazuje gibanje obsega dodane vrednosti in se izračunava iz prihodka od prodaje in zalog dokončane in nedokončane proizvodnje. Spremljamo ga za področja B (Rudarstvo), C (Predelovalne dejavnosti) in D (Oskrba z električno energijo, plinom in paro), brez skupine 35.3, po SKD 2008.

Vrednost opravljenih gradbenih del obsega vrednost del, ki spadajo v katero izmed naslednjih skupin gradbenih del (po SKD):

- organizacija storitev za izvedbo stavbnih projektov (zbiranja finančnih, tehničnih in fizičnih sredstev za gradnjo stanovanjskih in nestanovanjskih stavb za kasnejšo prodajo);
- gradnja stanovanjskih in nestanovanjskih stavb;
- gradnja inženirskih objektov;
- specializirana gradbena dela: pripravljalna dela na gradbišču, vgradnja napeljav (inštalacij) pri gradnjah, zaključna gradbena dela (fasaderska in štukaterska dela, vgrajevanje stavbnega pohištva, oblaganje tal in sten, steklarska in pleskarska dela), krovstvo in druga specializirana gradbena

dela.

Vrednost opravljenih gradbenih del se izrazi v tekočih cenah (brez DDV), v EUR, v celih številih (brez centov). Ne zajema pa stroškov v zvezi z nabavo zemljišč, selitvenih stroškov in najemnin za čas nadomestne gradnje, projektantskih storitev in stroškov za notranjo opremo.

Indeks obsega v storitvah in trgovini meri gibanje obsega prodaje v izbranih dejavnostih. Izpeljemo ga iz prihodka od prodaje v tekočih cenah, ki ga preračunamo v stalne cene. Ker je namen spremljati gibanje obsega prodaje z vidika dodane vrednosti, so pri izračunu indeksa obsega kot utež uporabljeni podatki o dodani vrednosti iz raziskovanja o strukturi statistiki podjetij.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Podatki se pripravljajo in prikazujejo na podlagi Standardne klasifikacije dejavnosti (SKD 2008). Gre za nacionalno različico standardne klasifikacije, ki v celoti povzema evropsko klasifikacijo dejavnosti poslovnih subjektov NACE Rev. 2, hkrati pa jo tudi dopolnjuje z nacionalnimi podrazredi. Podrobnejšo razlago klasifikacije si lahko ogledate na povezavi: <http://www.stat.si/StatWeb/Methods/Classifications>.

Dejavnosti po Standardni klasifikaciji dejavnosti (SKD 2008), zajete v rezultatih raziskovanja so: rudarstvo (B); predelovalne dejavnosti (C); oskrba z električno energijo, plinom in paro (D) (skupina 35.3 Oskrba s paro in vročo vodo ni zajeta); gradbeništvo (F); trgovina; vzdrževanje in popravila motornih vozil (G); promet in skladiščenje (H); gostinstvo (I); informacijske in komunikacijske dejavnosti (J); poslovanje z nepremičninami (L); strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti (M); druge raznovrstne poslovne dejavnosti (N).

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatki so bili urejeni v okviru raziskovanj IND-PN/M, GRAD/M, STOR/M, TRG/M in TRG-D/M. Več o tem si lahko preberete v posameznih metodoloških pojasnilih za ta raziskovanja.

Več o statističnem urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Pri izračunu skupnega indeksa obsega proizvodnje se kot uteži uporabljajo podatki o dodani vrednosti v faktorskih stroških iz strukturne statistike podjetij; vsako leto se uteži izračunajo na novo, in sicer takoj, ko so na voljo novi podatki o dodani vrednosti. Uteži za izračun skupnega indeksa obsega proizvodnje za referenčno leto T temeljijo na podatkih strukturne statistike podjetij iz leta T-2.

DESEZONIRANJE

Poleg originalnih podatkov objavljamo tudi desezonirane podatke, in sicer od januarja 2011 dalje na bazno leto 2015. Vse desezonirane časovne vrste so desezonirane direktno.

Časovne vrste desezoniramo z metodo TRAMO/SEATS. Časovni vrsti postavimo model, ki ga približno enkrat letno podrobno pregledamo in popravimo. Z modelom časovno vrsto razčlenimo na:

- komponento trend-cikel (sestavljajo jo trend in ciklična nihanja s periodo, daljšo od enega leta),
- sezonsko komponento (sestavljajo jo sezonski in koledarski vplivi; vplive koledarja sestavljajo vpliv števila delovnih dni, vpliv prestopnega leta, vpliv praznikov in vpliv velike noči),
- iregularno komponento (sestavljajo jo slučajna nihanja in nekateri osamelci).

Desezonirani podatki so originalni podatki, iz katerih so izločeni vplivi sezone in koledarja. Več o desezoniranju lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Desezoniranje časovnih vrst](#).

7.3 INDEKSI

Osnovni indeks, ki ga izračunamo iz štirih drugih indeksov je indeks za tekoči mesec tekočega leta na povprečje prejšnjega leta. Vsi drugi indeksi, ki jih še objavljamo, se izračunajo posredno iz tega indeksa s postopki veriženja.

Indeks za tekoči mesec tekočega leta na povprečje prejšnjega leta je torej izračunan iz štirih »področnih« indeksov (indeks industrijske proizvodnje, indeks vrednosti opravljenih gradbenih del, indeks obsega v storitvah in indeks obsega v trgovini) za tekoči mesec tekočega leta na povprečje prejšnjega leta in sicer kot utežena aritmetična sredina področnih indeksov. Če področne osnovne indekse označimo $I_{M/\emptyset L-1}^i$ ($i=1, \dots, 4$) in pripadajoče uteži področij kot w^i , je formula za izračun:

$$I_{M/\phi L-1} = \frac{\sum_{i=1}^4 w^i \cdot I_{M/\phi L-1}^i}{\sum_{i=1}^4 w^i}$$

Iz osnovnega indeksa nato z veriženjem izračunamo bazne indekse, bazno leto je 2015:

$$I_{M/\phi 2015} = I_{M/\phi L-1} \cdot \frac{\phi^{L-1}}{\phi^{L-2}} \cdot \frac{\phi^{L-2}}{\phi^{L-3}} \dots \frac{\phi^{2016}}{\phi^{2015}}$$

Razmerje med ϕ^{L-1} in ϕ^{L-2} se izračuna kot povprečje vseh mesečnih indeksov v letu L-1 na povprečje preteklega leta (osnovni indeksi v preteklem letu).

Bazni indeks nam pove, za koliko se je v povprečju spremenil obseg prodaje v tekočem mesecu v primerjavi s povprečnim obsegom prodaje v letu 2015.

Vsi preostali objavljeni indeksi se izvedejo in izračunajo iz časovne vrste baznih indeksov, s formulami, ki so predstavljene v nadaljevanju.

- Indeks glede na isti mesec prejšnjega leta, z izločenimi vplivi koledarja:

$$I_{LET_{t,YCal}} = \frac{I_{BAZ_{t,YCal}}}{I_{BAZ_{t-12,YCal}}} * 100$$

- Indeks glede na prejšnji mesec, z izločenimi vplivi sezone in koledarja:

$$I_{MES_{t,SA}} = \frac{I_{BAZ_{t,SA}}}{I_{BAZ_{t-1,SA}}} * 100$$

Kjer je:

t	mesec,
$t-1$	prejšnji mesec,
$t-12$	isti mesec prejšnjega leta,
$I_{LET_t, YCal}$	indeks obsega glede na isti mesec prejšnjega leta, z izločenimi vplivi koledarja,
$I_{MES_t, SA}$	indeks obsega glede na prejšnji mesec, z izločenimi vplivi sezone in koledarja,
$I_{BAZ_t, YCal}$	indeks obsega glede na povprečje baznega leta, z izločenimi vplivi koledarja,
$I_{BAZ_t, SA}$	indeks obsega glede na povprečje baznega leta, z izločenimi vplivi sezone in koledarja.

7.4 NATANČNOST

Natančnost se ne izračunava.

7.5 DRUGA POJASNILA

Obseg proizvodnje objavljamo v obliki indeksov:

- indeksi s stalno osnovo (tekoči mesec primerjamo s povprečjem leta 2015, ki je baza),
- indeksi s premično osnovo (tekoči mesec glede na prejšnji mesec, glede na isti mesec prejšnjega leta in povprečje mesecev tekočega leta glede na povprečje istih mesecev prejšnjega leta).

Pri preračunih lahko pride zaradi zaokroževanja indeksov do manjših odstopanj glede na podatke objavljene v drugih publikacijah.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat:

[Industrija](#) – Proizvodnja in prihodki v industriji - [Indeksi industrijske proizvodnje](#)

[Gradbeništvo](#) – Gradbena dela in stroški - [Mesečni podatki o gradbeništvu](#)

[Trgovina in storitve](#) – Ostale storitve - [Indeksi obsega v storitvenih dejavnostih in trgovini](#)

Objavljajo se bazni indeksi obsega proizvodnje, in sicer kot originalni podatki in desezonirani podatki (tj. podatki z izločenimi vplivi sezone in koledarja ter podatki z izločenimi vplivi koledarja). Podatki so objavljeni po Standardni

klasifikaciji dejavnosti (SKD 2008).

- Prva objava (Industrija, Proizvodnja in prihodki v industriji; Gradbeništvo, Gradbena dela in stroški; Trgovina in storitve, Ostale storitve): »Skupni indeks obsega proizvodnje, Slovenija, mesečno«.

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Podatki za preteklo leto so začasni do oktobra v tekočem letu.

Objavljanje začasnih in končnih podatkov je načrtovano. Zaradi potreb uporabnikov po pravočasnih informacijah objavimo začasne podatke, ki ustrezajo merilom kakovosti uradnih statističnih podatkov, tudi če ne dosegajo kakovosti, ki jo je pri takih podatkih mogoče doseči s popolnejšim in točnejšim poročanjem. Podatke revidiramo, ker so lahko novejši, popolnejši oziroma kakovostnejši podatki bistveno boljša podlaga h kakovosti odločanja.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

Podatki so objavljeni od januarja 2011 dalje. Prelomov v časovni vrsti ni.

Metodološko pojasnilo o revidiranju podatkov je dostopno na spletni strani: <https://www.stat.si/dokument/5296/RevidiranjeStatisticnihPodatkovMPsplosna.pdf>

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Prihodek od prodaje in vrednosti zalog v industriji (IND-PN/M)

področje: Industrija, podpodročje: Proizvodnja in prihodki v industriji

- Vprašalnik:
 - Gradbena dejavnost (GRAD/M)

področje: Gradbeništvo, podpodročje: Gradbena dela in stroški

- Vprašalnik:

- Poslovne in druge storitvene dejavnosti (STOR/M)

področje: Trgovina in storitve, podpodročje: Ostale storitve

- Vprašalnik:
 - Trgovina na drobno, trgovina z motornimi vozili in popravila motornih vozil (TRG/M)

področje: Trgovina in storitve, podpodročje: Trgovina

- Vprašalnik:
 - Trgovina na debelo (TRG-D/M)

področje: Trgovina in storitve, podpodročje: Trgovina

- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Prihodek od prodaje in vrednosti zalog v industriji (IND-PN/M)

področje: Industrija, podpodročje: Proizvodnja in prihodki v industriji

- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Gradbena dejavnost (GRAD/M)

področje: Gradbeništvo, podpodročje: Gradbena dela in stroški

- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Indeks obsega v storitvenih dejavnostih in trgovini (STOR-IO/M)

področje: Trgovina in storitve, podpodročje: Ostale storitve

- Metodološka pojasnila:
 - Prihodek od prodaje v storitvenih dejavnostih

področje: Trgovina in storitve, podpodročje: Ostale storitve

- Metodološka pojasnila:
 - Prihodek od prodaje v trgovini

področje: Trgovina in storitve, podpodročje: Trgovina

- Metodološka pojasnila:
 - Indeksi cen storitev pri proizvajalcih

področje: Cene in inflacija, podpodročje: Cene v proizvodnji in storitvah

- Metodološka pojasnila:

- Indeksi cen industrijskih proizvodov pri proizvajalcih

področje: Cene in inflacija, podpodročje: Cene v proizvodnji in storitvah

- Metodološka pojasnila:

- Indeksi uvoznih cen

področje: Cene in inflacija, podpodročje: Cene v proizvodnji in storitvah

- Metodološka pojasnila:

- Indeksi cen življenjskih potrebščin in povprečne drobnoprodajne cene

področje: Cene in inflacija, podpodročje: Cene življenjskih potrebščin - inflacija

- Metodološka pojasnila:

- Indeksi cen stanovanjskih nepremičnin

področje: Cene in inflacija, podpodročje: Cene nepremičnin

- Metodološka pojasnila:

- Strukturna statistika podjetij

področje: Podjetja, podpodročje: Struktura in poslovanje podjetij